

Nr 88.

Ankom till riksdagens kansli den 24 mars 1939 kl. 1 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående anslag till förvaltningskostnader för handelsflottans pensionsanstalt.

(1:a avd.)

I propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1939/40 hade Kungl. Maj:t under riksstatsens elfte huvudtitel (punkt 21) föreslagit riksdagen att i avbidan på särskild proposition i ämnet till Handelsflottans pensionsanstalt: Förvaltningskostnader för budgetåret 1939/40 beräkna ett förslagsanslag av 19,000 kronor.

Sedermera har Kungl. Maj:t i proposition nr 118, under åberopande av vid propositionen fogat utdrag av statsrådsprotokollet över handelsärenden för den 3 februari 1939, föreslagit riksdagen att

dels besluta, att civila avlöningsreglementet skall äga tillämpning å handelsflottans pensionsanstalt;

dels godkänna av departementschefen förordad personalförteckning för handelsflottans pensionsanstalt;

dels godkänna av departementschefen förordad avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40;

dels till Handelsflottans pensionsanstalt: Avlöningar för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11,200 kronor;

dels ock till Handelsflottans pensionsanstalt: Omkostnader för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

Departementschefen har inledningsvis erinrat därom, att direktionen för flottans pensionsanstalt för närvarande består av tre ledamöter, varav en ordförande. Till ledamöterna utgå arvoden med, för år räknat, till ordföranden 800 kronor och till vardera av de övriga ledamöterna 600 kronor. Vid anstalten äro anställda en kamrerare och sekreterare med arvode av 3,300 kronor, en kanslist med arvode av 1,400 kronor och en vaktmästare med arvode av 850 kronor, varjämte mindre arvoden utgå till visst biträde i övrigt. Dessa arvoden liksom kostnaderna i övrigt för anstaltens förvaltning bestridas ur anstaltens s. k. förvaltningskostnadsfond, varjämte allt sedan år 1920 av riksdagen anvisats ett anslag såsom bidrag till täckande av förvaltningskostnaderna. Bidraget har under senare år utgått med 1,500 kro-

nor, därav avsetts 1,000 kronor såsom bidrag till arvoden åt anstaltens personal samt 500 kronor såsom bidrag till anstaltens hyreskostnad.

Enligt beslut vid 1938 års riksdag (prop. nr 210; r. skr. nr 370) skall från och med den 1 juli 1939 äga rum en omorganisation av sjömanshusen och, i samband därmed, jämväl av handelsflottans pensionsanstalts verksamhet. Omorganisationen innebär, såvitt nu är i fråga, att behovsprincipen, vilken hittills varit utslagsgivande för rätt till understöd från sjömanshusen, övergives samt att sjömanshusens understödsverksamhet samordnas med verksamheten vid handelsflottans pensionsanstalt till en på föräkrings-tekniska grunder uppbyggd pensionering, i dess helhet handhavd av anstalten.

Vid den utredning, som föregick omorganisationsbeslutet, beräknades de genom omläggningen utvidgade arbetsuppgifterna för pensionsanstalten föranleda dels ökning av statens förvaltningsbidrag till anstalten, dels ock vissa engångskostnader. I skrivelse den 15 februari 1938 har kommerskollegium framlagt beräkning av kostnaderna för den erforderliga organisationen av anstalten från och med nästkommande budgetår.

Yttranden i ärendet hava avgivits av direktionen över handelsflottans pensionsanstalt, allmänna civilförvaltningens lönenämnd och statskontoret, för vilka yttranden departementschefen närmare redogjort.

Departementschefen har för egen del i ärendet anfört följande:

De av 1938 års riksdag beslutade nya anordningarna beträffande pensions- och understödsväsendet för handelsflottans befattningshavare avses, såsom nämnts, skola träda i tillämpning den 1 juli 1939. Vid omorganisationsbeslutet förutsattes, att pensionsverksamheten skulle omhändervas av handelsflottans pensionsanstalt, som för ändamålet finge ombildas och utökas på lämpligt sätt. Av den utredning, som år 1938 förebragtes i ärendet, framgår, att omläggningen kunde beräknas medföra en stegring av antalet pensionärer i anstalten från omkring 2,300 till omkring 4,800 eller således med mer än 100 procent. Det beräknades vidare, att de årliga pensionsbelopp, som skulle utbetalas från pensionsanstalten, komme att uppgå till omkring 1,600,000 kronor mot för närvarande i runt tal 375,000 kronor. De totala årliga förvaltningskostnaderna för pensionsverksamheten uppskattades preliminärt till, frånsatt arvoden till direktionens ledamöter, närmare 24,000 kronor.

De arbetsuppgifter, vilka efter omorganisationens genomförande avses skola åvila handelsflottans pensionsanstalt, synas bliva förhållandevis omfattande. Jag vågar icke dela statskontorets uppfattning, att föreståndarbefattningen skulle kunna handhavas såsom bisyssla vid sidan av annan verksamhet. Skall arbetet skötas på ett tillfredsställande sätt torde, i enlighet med vad anstaltens direktion föreslagit och såsom tillstyrkts av allmänna civilförvaltningens lönenämnd, befattningen böra besättas med en person, som kan ägna sig åt verksamheten vid anstalten såsom sin huvuduppgift. Jag tillstyrker, att befattningen inordnas under civila avlöningsreglementet. Vad angår avlöningsförmånerna förordar jag att, på sätt lönenämnden ifrågasatt, tjänsten, vars innehavare bör benämnas direktör, uppföres såsom ordinarie befattning i lönegraden C 2 eller sålunda med en årslön av 10,000 kronor samt att förordnande å tjänsten gives för viss tid. Övervägande skäl synas vidare tala för att, i överensstämmelse med direktionens, av

lönenämnden biträdda förslag, å ordinarie stat för anstalten jämväl uppföres en kanslibiträdestjänst i lönegraden A 7. För avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat skulle under angivna förutsättningar, efter minskning med beräknade pensionsavdrag, erfordras sammanlagt i runt tal 13,600 kronor. Härtill torde emellertid böra läggas visst belopp för vikariatsarvodet. Jag erinrar i detta sammanhang att, med hänsyn bland annat till behovet av vikarie för direktören, direktionen föreslagit inrättande såsom arvodestjänst av en kanslistbefattning, vars innehavare skulle kunna tagas i anspråk för ändamålet vid förefallande behov. I likhet med statskontoret kan jag emellertid icke finna nödvändigt, att medel nu beräknas för en dylik tjänst. Behovet av vikarie torde kunna tillgodoses i annan ordning. Jag har ej något att erinra mot direktionens förslag, att ersättning må utgå till vikarie för direktören med 18 kronor om dagen och till vikarie för kanslibiträdet med 8 kronor om dagen. Då dessa ersättningar böra bestridas från anslagsposten till avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, synes densamma böra höjas med förslagsvis 800 kronor och sålunda upptagas till $(13,600 + 800 =)$ 14,400 kronor.

Såsom tidigare nämnts utgår för närvarande årligt arvode till direktionens ordförande med 800 kronor och till en var av de övriga två ledamöterna med 600 kronor. Med hänsyn till den av omorganisationen föranledda ökningen av anstaltens arbete synes det skäligt, att ordförandearvodet något höjes, förslagsvis till 1,200 kronor. Anslagsposten till arvoden skulle vid bifall härtill upptagas till 2,400 kronor. Å arvodena bör icke utgå dyrtidstillägg.

Utöver nu angivna avlöningskostnader torde medel böra beräknas för ersättning till vaktmästarbiträde samt extra arbetshjälp. Jag tillstyrker, att för dylika utgifter beräknas ett belopp av sammanlagt 2,000 kronor. Vidare synes något belopp böra avses för anlåtande vid förefallande behov av särskild försäkringsteknisk sakkunskap; att, såsom direktionen föreslagit, för detta ändamål taga i anspråk inflytande hyresavgiftsmedel synes icke lämpligt. För de årliga kostnader av förevarande slag, som kunna ifrågakomma, lärer ett belopp av 500 kronor vara tillfyllest. I den mån mera omfattande försäkringstekniska utredningar bli erforderliga torde framställning om extra medelstilldelning få göras hos riksdagen. Nu tillstyrkta belopp, tillhoppa 2,500 kronor, torde i avlöningsstaten för anstalten böra upptagas under en anslagspost till avlöningar för övrig icke-ordinarie personal.

Å avlöningarna till direktören och kanslibiträdet kommer att utgå rörligt tillägg. För ändamålet synes få beräknas ett belopp av förslagsvis 900 kronor.

Avlöningskostnaderna för pensionsanstalten skulle sålunda sammanlagt komma att uppgå till $(14,400 + 2,400 + 2,500 + 900 =)$ 20,200 kronor. Vid beräkningen av anstaltens anslagsbehov böra emellertid härifrån avdragas inflytande uppbördsmedel i form av avkastning å förvaltningskostnadsfonden och bötesmedel. Enligt direktionens för anstalten senaste förvaltningsberättelse kan med den placering fonden hade vid slutet av budgetåret 1937/38 påräknas en ränteavkastning under innevarande budgetår av 9,197 kronor 67 öre. I betraktande härav och under hänsynstagande till räntelägets försämring synes summan av uppbördsmedlen böra för nästa budgetår uppskattas till 9,000 kronor. För bestridande av anstaltens avlöningskostnader för budgetåret 1939/40 skulle sålunda av statsmedel erfordras $(20,200 - 9,000 =)$ 11,200 kronor. Beloppet bör anvisas såsom förslagsanslag.

Till gäldande av anstaltens omkostnader torde ett särskilt förslagsanslag böra anvisas. Det möter vissa svårigheter att med tillförlitlighet beräkna medelsbehovet i denna del. Emellertid förefaller det, som om det av direktionen föreslagna beloppet, 6,200 kronor, vore väl högt. Med hänsyn härtill

och då hyreskostnaden bör bestridas från statens allmänna fastighetsfond, tillstyrker jag, att till omkostnader för anstalten för nästa budgetår förslagsvis beräknas 3,000 kronor, därvid jag förutsätter, att beloppet ej må över-skridas utan medgivande av Kungl. Maj:t.

Anslagen till avlöningar och omkostnader vid anstalten torde, med ändring av vad i statsverkspropositionen förutsatts, böra uppföras under tionde huvudtiteln.

Såsom departementschefen erinrat, förutsatte den av 1938 års riksdag beslutade omorganisation av sjömanshusen och i samband därmed jämväl av handelsflottans pensionsanstalt, att pensioneringen av handelsflottans anställningshavare skulle handhas av nämnda pensionsanstalt. Härför erforderlig ombildning och utökning av anstalten har i nu föreliggande proposition upptagits till behandling. Vad departementschefen i angivna avseenden föreslagit, har utskottet funnit sig kunna till alla delar tillstyrka.

Utskottet.

Utskottet får alltså hemställa,

att riksdagen må

a) besluta, att civila avlöningsreglementet skall äga tillämpning å handelsflottans pensionsanstalt;

b) godkänna följande personalförteckning för handelsflottans pensionsanstalt:

Personalförteckning.

Befattning	Lönegrad
Tjänstemän å ordinarie stat.	
1 direktör	C 2
1 kanslibiträde	A 7;

c) godkänna följande avlöningsstat för handelsflottans pensionsanstalt, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1939/40:

Avlöningsstat.

Utgifter.

1. Avlöningar till tjänstemän å ordinarie stat, <i>förslagsvis</i>	kronor 14,400
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämde av Kungl. Maj:t	» 2,400
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	» 2,500
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	» 900
Summa kronor 20,200.	

Särskilda uppbördsmedel:

Räntor å förvaltningskostnadsfonden samt bötesandelar	kronor 9,000
Nettoutgift kronor 11,200;	

Statsutskottets utlåtande Nr 88.

d) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Avlöningar* för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 11,200 kronor;

e) till *Handelsflottans pensionsanstalt*: *Omkostnader* för budgetåret 1939/40 under tionde huvudtiteln anvisa ett förslagsanslag av 3,000 kronor.

Stockholm den 24 mars 1939.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS RÅSTOCK.

Närvarande: se under utlåtandet nr 86, dock att i stället för herr von Heland i ärendets behandling deltagit herr *Gustafsson* i Benestad.
